

ОПТИМІЗАЦІЯ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

11.01.2024 12:42

Автор: **Краковська Анжеліка Євгеніївна**, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського та адміністративного права юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса; **Морозова Олена Володимирівна**, здобувачка вищої освіти СО Магістр Донецького національного університету імені Василя Стуса

[Секція 2. Конституційне право. Конституційне процесуальне право. Адміністративне право. Адміністративне процесуальне право. Митне та податкове право. Міжнародне право. Муніципальне право]

ORCID: [0000-0002-0577-8909](https://orcid.org/0000-0002-0577-8909) Краковська А.Є.

Не дивлячись на те, що в Україні введено воєнний стан з 24 лютого 2022 року, система центральних органів виконавчої влади за 2022 та 2023 роки зазнала суттєвих змін.

Відповідно до Конституції України та Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» систему центральних органів виконавчої влади (далі – ЦОБВ) складають міністерства України та інші центральні органи виконавчої влади. В свою чергу, система ЦОБВ є складовою системи органів виконавчої влади, вищим органом якої є Кабінет Міністрів України (далі – КМ України).

Для оптимізації ЦОБВ у Постанову КМ України було внесено сім змін у 2023 році [1]. Відповідно до цих змін зазнали оптимізації міністерства та такі ЦОБВ, а саме: з міністерства розвитку громад та територій і міністерства інфраструктури було створено одне об'єднане Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури; державне агентство автомобільних доріг України та державне агентство інфраструктурних проектів реорганізовані у Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України; державне агентство меліорації та рибного господарства реорганізовано у Державне агентство розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм тощо. Крім того, додано норми щодо таких ЦОБВ зі спеціальним статусом як Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку та Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, а також про новостворену Державну службу України у справах дітей.

Відповідні зміни були внесені і в нормативно-правові акти, які регулюють відповідні питання щодо цих ЦОБВ, також зазнали змін їх правовий статус, повноваження, завдання тощо; або взагалі прийняті нові нормативно-правові акти з відповідних питань.

Так, наприклад, були розширені завдання Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України як головного органу в системі ЦОБВ, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах: державної регіональної політики, розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою, житлової політики; будівництва, нормування у будівництві, містобудування, просторового планування територій та архітектури; ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, альтернативних видів рідкого та твердого палива, енергозбереження, забезпечення енергетичної ефективності. Крім того, для виконання покладених на це міністерство завдань, були доповнені його права такими як: залучати фахівців наукових та проектних установ, закладів освіти, науково-технічних та інженерних товариств (спілок), громадських об'єднань суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сфері будівництва, до здійснення оцінювання органів з визначення технічної прийнятності, які претендують на призначення; залучати фахівців з досвідом виконання робіт з оцінки відповідності та/або акредитації органів з оцінки відповідності у сферах призначення, що підлягають оцінюванню, до здійснення оцінювання органів з оцінки відповідності, які претендують на призначення [2].

Що стосується правового статусу двох вищезгаданих Національних комісій, які здійснюють державне регулювання у відповідних сферах, їх завдань, функцій, повноважень та порядку їх здійснення, то відповідні закони України [3, 4] також зазнали змін і доповнень протягом 2022 та 2023 років. Були змінені та доповнені завдання, функції, повноваження цих Національних комісій, які обумовлені вимогами сьогодення з питань державного регулювання, моніторингу та контролю за діяльністю суб'єктів господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг, а також державного регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку.

Що ж стосується реалізації державної політики у сфері захисту прав дітей, соціальної підтримки сімей з дітьми, оздоровлення та відпочинку дітей, розвитку сімейних форм виховання та усиновлення, то було створено взагалі новий центральний орган виконавчої влади – Державна

служба України у справах дітей, діяльність якої спрямовується та координується КМ України через Міністра соціальної політики. Відповідно до Положення про Державну службу України у справах дітей, її основними завданнями є: реалізація державної політики у сфері захисту прав дітей, в тому числі дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, соціальної підтримки сімей з дітьми, оздоровлення та відпочинку дітей, розвитку сімейних форм виховання та усиновлення; забезпечення в межах повноважень, визначених законом, проведення моніторингу дотримання місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності, фізичними особами вимог законодавства у сфері захисту прав дітей; координація надання соціальної підтримки та соціальних послуг сім'ям з дітьми, дітям, над якими встановлено опіку чи піклування, прийомним сім'ям, сім'ям патронатних вихователів, дитячим будинкам сімейного типу, усиновлювачам; координація та методичне забезпечення в межах повноважень, визначених законом, діяльності структурних підрозділів місцевих держадміністрацій, органів місцевого самоврядування, суб'єктів системи надання соціальних послуг, суб'єктів соціальної роботи та інших суб'єктів, що забезпечують надання соціальної підтримки сім'ям з дітьми, в тому числі з питань формування відповідального батьківства, навчання батьків навичкам, необхідним для всебічного розвитку та виховання дітей, розвитку сімейних форм виховання [5].

Підсумовуючи зазначимо, що у 2022 та 2023 роках зміни щодо оптимізації системи центральних органів виконавчої влади відбулись, вони потягнули за собою й удосконалення чинних нормативно-правових актів. Однак, за необхідності та з врахуванням умов сьогодення, наближення членства України в ЄС, можливі й інші процеси пошуку оптимальної побудови системи центральних органів виконавчої влади, а також удосконалення нормативно-правової бази, їх правового статусу, повноважень, завдань, організації діяльності та інші питання.

Література:

1. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Постанова КМ України від 10 вересня 2014 року № 442. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-%D0%BF#Text>.
2. Про затвердження Положення про Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України: Постанова КМ України від 30 червня 2015 року № 460. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/460-2015-%D0%BF?find=1&text=2023#w1>.
3. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг: Закон України від 22 вересня 2016 року № 1540-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540-19?find=1&text=2023#Text>.
4. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку: Закон України від 16 грудня 2021 року № 1971-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1971-20#n2>.
5. Деякі питання Державної служби у справах дітей: Постанова КМ України від 29 вересня 2023 року № 1048. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1048-2023-%D0%BF#Text>.